

Pogonatum subrotundum en P.aloides

Dixon geeft als verschilkenmerk o.a. op, dat de columella van de eerstgenoemde soort cilindrisch, van de laatste gevleugeld is. In Z, Limburgs materiaal vond ik fraai gevleugelde columella's, terwijl alle overige kenmerken (korte, wijdmondige theca, vrijwel gladde kapselepidermis, korte stompe en stomp getande bladeren) op *Pogonatum subrotundum* (Huds.) Lindb. wezen. Dacht ik eerst te doen te hebben met de eenmaal gevonden bastaard tussen deze twee soorten, vergelijking met betrouwbaar exsiccatenmateriaal uit de collectie van het Rijksherbarium leerde, dat genoemd columellakenmerk niet opgaat: vele, niet alle onderzochte exemplaren van *Pogonatum subrotundum* hadden ook deze vleugels! Men zij dus voorzichtig met dit kenmerk bij het determineren met Dixon.

Summary.

It is pointed out, that the form of the columella is not, as suggested by Dixon, a reliable character to distinguish *Pogonatum subrotundum* (Huds.) Lindb. (*P. nanum* Brid.) from *P. aloides* (Hedw.) Palis.: winged columellas may also occur in the former species.

Jan Barkman

Catoscopium nigratum Brid.

Bij het determineren van mijn Laplandse materiaal kwam ik ook deze soort tegen. De determinatie kostte mij enige moeite, omdat de zo karakteristieke kleine, bolronde, zwarte sporedoosjes ontbraken. En Dixon heeft vergeten dit geslacht in zijn tabellen voor vegetatieve kenmerken op te nemen! Bij het bekijken viel het mij op, hoe zeer de soort vegetatief op *Ceratodon* en *Barbula fallax* lijkt. Mede door de nalatigheid van Dixon zou het dus heel goed mogelijk zijn, dat men deze soort als zodanig niet herkent; en dat zou heel jammer zijn, omdat het een boreaal-alpiene soort is, die in ons land slechts éénmaal ge-